

Októberi teendők a kertben

Az októberi hónap is rengeteg munkát ad a kertészkedők számára. Ebben az időszakban célszerű telepíteni a fás szárú növényeink nagy részét. Nézzük meg először a **gyümölcsfák ültetésével** kapcsolatos teendőket. Mielőtt megvásárolnánk az elültetni kívánt gyümölcsfát érdemes ismerni az adott növény tulajdonságait (gyümölcsfa faj, fa habitusa, talajigénye, klíma, növényvédelmi szempontok) és ennek függvényében kezdhethetjük meg a telepítést. Feltéve, ha gyümölcsös kertet szeretnénk létrehozni, akkor logikus többféle érési idejű fajtákat választani, hogy egész szezonban ellássanak minket gyümölcssel. Abban az esetben, ha nem ismerjük az adott fajták sajátosságait kérjük ki szakember véleményét. Ősszel javasolt az almatermésűeket és a bogyós gyümölcsű növényeket ültetni. A csonthéjasokat hagyjuk meg a tavaszi szezonra, hiszen ők érzékenyebben reagálnak a hidegebb időjárás viszontagságaira. Az őszi gyümölcsfa telepítéséhez válasszuk a földlabdás facseteteket, mivel ez a forma a tavaszi és az őszi szezonban is ugyanúgy ültethető. A földlabda nélküli – csupasz gyökerű – gyümölcsfákat csak a tavaszi szezonban észszerű telepíteni. A facseteték kiválasztása után az első munkálat az ültetőgödör kiásása. Az árok kialakítása 50 x 50 x 50 cm, vagy amennyiben nagyobb a gyökérzet –az őszi ültetés esetén a földlabda – akkor 60 x 60 x 60 cm méretű legyen. A lényeg, hogy kényelmesen elférjen a fa gyökérzete az ültetőgödörben. A kiásott talaj nem mindig a legmegfelelőbb minőségű, ebből kifolyólag érdemes javítani rajta. Én általában komposztal, vagy pedig érett, - esetleg komposztált – szerves marhatrágyával egészítem ki a facseteték erőteljesebb fejlődése érdekében. Fontos megjegyezni, hogy a szerves trágyák ne érintkezzenek közvetlenül az elültetett növények gyökerével, bár az őszi ültetésnél el tudjuk ezt kerülni, mivel leginkább földlabdás cseteteket használunk. A földlabdás növényeknél a gyökérzetet jutazsákkal védik, ami az idő elteltével teljesen elbomlik. Az ültetőgödörbe oly módon helyezük bele az elültetni kívánt facsetetét, hogy az oltás helye mindenképp a felszínen maradjon. A téli fagyok ellen betakarhatjuk a gyökérnyaki oltás helyét, de tavasszal mindenképp távolítsuk el ezt a földtakarást. A visszatemetésnél lényeges, hogy gondosan iszapoljuk be a gyökérzetet. Az iszapolás annyit jelent, hogy jól áraszuk el vízzel a visszatemetett földet és ajánlott taposással kiszorítani a levegőt a gyökérzet és a talajrészecskék között, így a fa a vizet még könnyebben tudja majd felvenni. Ezt követően már csak a karózás marad hátra. A karókat mindig a fa szélirány felőli oldalára tanácsos helyezni, így a szél nem mozgatja olyan intenzitással a facsetetét, vele együtt a gyökérzetét. Ültetés, telepítés után elengedhetetlen a napi rendszerességű öntözés (őszi szezonban a fagyok beálltáig).

A **szőlő telepítésénél** is ugyanazon a módon kell eljárni, mint a fent említett gyümölcsfáknál. Jól vegyük fontolóra, hogy milyen célra szeretnénk felhasználni a szőlőt. Választhatunk csemegeszőlő fajtákat étkezés céljából, amennyiben viszont bort szeretnénk készíteni, akkor a borszőlő fajták közül válogassunk. Étkezés céljából telepített szőlőknél is javasolt az érési idejüket figyelembe venni és ezek alapján telepíteni a növényeket. Ebből fakadóan egyszerre csak annyi teremjen, amennyit el tudunk fogyasztani, vagy fel tudunk dolgozni. A szőlő nagyon igényes növény, szereti a napos területeket. Jól tűri a köves, sziklás, homokos helyeket is, viszont, ha tápanyagokban gazdag termőtalajra telepítjük, akkor meg fogja hálálni a törődést. A telepítés után a szőlő a fagyra nagyon érzékeny. Érdemes „felcsirkézni” az elültetett szőlővesszőket, ami annyit jelent, hogy a telepített növény köré kupacoljuk felfelé a földet.

A **díszfák** meghatározó részei a kertünknek. Impozáns alakjuk és színük szinte egész évben megörvendeztetik a kerttulajdonosokat. Nem csak a színes virágaikkal, különböző lombkorona formáikkal kápráztatnak el minket, hanem a nagy melegben árnyékot nyújtanak és csökkentik a kertbe beáramló hang- és porszenyezettséget.

Díszfák ültetése esetében az alábbiakat vegyük figyelembe:

- a gondozása mennyi időt vesz igénybe, amennyiben kevesebb időnk van a kertünk gondozására, akkor kisebb igényű fajtákat telepítsünk,
- a kertünkben lévő talajon mennyire funkcionál jól az adott fa (ez pl. a színes lombosított fánál fontos tényező),
- a fa habitusának megfelelően válasszunk a helyet,
- milyen igényei vannak a hely szempontjából: árnyékos, félárnyékos, napos.

Kis kertekbe érdemes oszlopos díszfákat (pl.: oszlopos juhar, oszlopos gyertyán és a csodálatos virágú oszlopos díszcseresznye) ültetni mert a növekedésük leginkább felfelé halad, nem pedig oldalirányban. Abban az esetben, ha a kertünkben már nagyobb terület áll a rendelkezésünkre díszfák telepítésére, akkor ajánlatos gömbfákat (pl.: gömbjuhar, gömbszivarfa), virágzó fákat (pl.: tulipánfa, díszalma, selyemakác, japán díszcseresznye), színes levelű díszfákat (pl.: vérszilva, színes levelű juharfélék), vagy csüngő koronájú fákat (p.: szomorú eperfa, csüngő borsófa) telepíteni.

A díszfák telepítési folyamatánál is ugyanazokat a lépéseket kell követni, mint amit a gyümölcsfáknál már említettük. Esetenként a korosabb díszfák ültetésénél lesz szükségünk egy nagyobb ültetőgödör kialakításához olykor-olykor 80 x 80 x 80 cm-t is meghaladhatja.

A lombhullató fánál az őszi szezonban számolnunk kell az elszáradt, leeső falevelekkel. A lombkorona habitusától, nagyságától függ a lehulló levelek mennyisége. A falevelek összegyűjtésében, takarításában nagy segítségünkre lehetnek az Oleo-Mac lombszívói és lombfúvói. Az Oleo-Mac BVi 60-as típusú akkumulátoros lombfúvó nagyon kényelmes megoldást jelent a kertünkben lévő levelek összegyűjtésében. A halk hangja, könnyű súlya mellé párosul a hozzá tartozó kiemelkedő teljesítménye.

Az összegyűjtött faleveleket célszerű **komposztálni**. Miért is éri meg komposztálást végezni? A folyamat egyik fő lényege, hogy az értékes zöldhulladékot visszaforgassuk a természet körforgásába, így a tápanyag visszakérül az eredeti helyére. A másik fontos érv, hogy így tudjuk csökkenteni a háztartási hulladékok mennyiségét, akár a felére is.

Ami a komposztba kerülhet:

- kerti hulladék: lehullott lomb, ágak, gallyak, levágott fű;
- konyhai hulladék: gyümölcs, zöldség, kávézacc, teafilter tartalma, tojáshéj;
- fűrészpor;
- fahamu.

A komposztáló edényt félárnyékos helyre tegyük, ahol jár a levegő is. A komposztáló tartalmát időközben forgassuk át, ügyeljünk a megfelelő nedvességtartalomra. Amennyiben túl száraznak vélnénk a komposzt állagát, akkor egy minimális mennyiségű víz segítségével locsoljuk meg.

Az októberi teendőik második részében beszámolunk majd a gyümölcsstermő fák és növények őszi metszéséről, gondozásáról, a gyökérszomszomszág betakarításáról, a szerves tápanyagpótlásról és az októberben esedékes talajműveletekről is.

Herbert Gyula

kertészmérnök